

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 L.
» četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez dr-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperte.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 45

V Gorici, v soboto 6. junija 1925.

Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prej. List izdaja kon-
sorcijski

»GORIŠKE STRAŽE«
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici, Riva Piazzut-
ta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5,
— (prej Scuote). —

Ob petindvajsetletnici.

V nedeljo praznujemo praznik u-
stave. To vsakoletno slavje bo imelo
letos še svoj poseben, izreden sijaj,
ker bomo v nedeljo obhajali tudi pet-
indvajsetletnico vladanja našega kra-
lja Viktorja Emanuela III. Po vsej
državi se vrše živahne priprave, da bo
nedeljska proslava čim bolj dostojna
in veličastna. Kralj sam je izrazil
željo, da naj se praznuje petindvajset-
letnica njegovega vladanja na dan,
ki je določen za proslavo italijanske
ustave. To svojo željo je podprl in
v temeljih izjavil, da naj bo dan u-
stave zato posvečen njegovi petin-
dvajsetletnici, ker je on ustaven vla-
dar. S tem je kralj na najzgovornejši
način pokazal svoje globoko spošto-
vanje do državne ustave, do onih te-
meljnih zakonov, na katere je radi
njihovega svobodoljubnega in demo-
kratičnega duha vsak italijanski dr-
žavljan ponosen. Umevno je zato, da
Italijani svojega vladarja čislajo in
ljubijo. Saj jim je vendar po vsem
svojem mišljenju in delovanju naj-
krepkejši in najizrazitejši glasnik za-
konitosti in svobode. S svojo izjavo,
da je ustaven vladar, ni napravil sa-
mo poklona pred ustavo, temveč je
posredno pozval vse državljane, naj
bodo tudi oni pokorni ustavi in nje-
nim zakonom. Očividno noče kralj
pred zakonom poznati nobene razli-
ke in hoče to svoje plemenito nazira-
nje še posebej podkrepiti s tem, da
je združil praznovanje svojega po-
merljivega in redkega jubileja s pro-
slavo temeljne državne postave.
Brez dvoma in brez ugovora je to
korak, ki vzbuja spoštovanje in nam
kaže kraljevo osebo v lepi, prikupni
luči.

Pomembnejša kot kraljeva osebnost
značajnost in njegove vrline je pa za
vsakega Italijana spomin na petin-
dvajsetletno dobo, katero je prežive-
la Italija pod kraljevanjem Viktorja
Emanuela III. Od ujedinjenja sem za-
znamuje brezdomno to razdobje v
zgodovini italijanske države najvaž-
nejše in najsijajnejše razvojne črte.
V času, ko je vodil usodo Italije Vik-
tor Emanuel III., se je razvila v ve-
lesilo in je po krvavi vojni priklenila
v svoje meje vse svoje sinove ter ta-
ko vresničila svoj najlepši sen. Nič
čudnega tedaj, če se Italijani z vsi-
čudno in vso njim prirojeno živah-
nostjo pripravljajo, da na najsloves-
nejši način praznujejo petindvajset-
letnico svojega kralja. Tudi mi Jugo-
slavani, priključeni italijanski državi,

se ob tej svečani priliki spoštljivo kla-
njamo pred najvišjim predstavnikom
države ter mu izražamo svojo držav-
ljansko udanost. Ko smo bili, sicer
brez naše volje, priklopljeni k ita-
lijanski državi, smo kot kulturni na-
rod vzeli to dejstvo lojalno na zna-
nje. Brez pridržkov in brez hinav-
ščine smo se priznali za italijanske
državljane ter se podvrgli vsem dol-
žnostim, zahtevajoč zase tudi vse
pravice. Kakor državo tako smo brez
zadržane misli priznali njeno vladar-
sko hišo in ko je kraljeva dvojica obi-
skala našo deželo, se ji je naše ljud-
stvo poklonilo po svojih najodličnej-
ših zastopnikih. Ravnotako tudi se-
daj s skromno, toda pošteno besedo
pozdravljamo visokega slavljenca in
mu želimo, da bi njegovo vladanje
njemu samemu bilo v srečo in slavo,
njegovim državljanom v dobrobit in
blagoslov.

Naravno je pač, da naša srca ob
tem redkem prazniku niso tako raz-
igrana in prekipevajoča kot srcu na-
ših sodržavljanov italijanske narod-
nosti. Trpkost nam stiska srce, če se
spomnimo na svojo povestnico po
svetovni vojni. Zgoraj smo poudarja-
li, da je kralj Viktor Emanuel III.
očitno naglasil svoje podrejenje na-
pram ustavi in spoštovanje do zaka-
nitosti, ker je določil praznik ustave
tudi za svoj praznik. Izvrševalci usta-
ve in njenih zakonov pa žalibog, ne
mislijo tako plemenito in mnogokrat
izrabljajo kraljevo ime, da nas tlačijo
in mučijo. Ko je bila kraljeva dvojica
v naši deželi na obisku in je kraljica,
bivša črnogorska princezinja, govo-
rila z našimi župani v srbohrvaščini,
nam je bilo mehko in toplo pri srcu.
Našega jezika se ne sramujejo na naj-
višjem mestu, smo si mislili in veselo
zasanjali v bodočnost. Kako je potem
prišlo in kako se je zgodilo, ne bomo
ponavljali, ker vsi dobro vemo in
čutimo. Iz šol, uradov, sploh iz vsega
javnega življenja so naš jezik pre-
gnali in nam milostno dovolili, da ga
smemo rabiti v gostilnah, na cesti in
doma v zapečku.

Ali naj naštevamo druge krivice, ki
nas tarejo v našem političnem, go-
spodarskem in kulturnem življenju?
Predaleč bi nas zavedlo. Naj zaklju-
čimo v upanju, da bo tudi za Italijo
napočila doba, ko bodo vsi njeni dr-
žavljanji vse svoje delo podrejali
ustavnosti in zakonitosti, kakor to
hoče njihov kralj.

Kaj se godi po svetu?

V mednarodnih političnih sporih
in borbah bi človek mislil, da delu-
jejo le odkrite sile. Diplomatie in dr-
žavniki sedejo skupaj in se z očmi v
oči pogajajo in pregovarjajo, dokler
ne prineso domov že podpisanih po-
litičnih in državnih pogodb. Narodi
čutijo tudi, da so taki sklepi dosti-
krat storjeni preko ljudstva in proti
njegovim volji, a jih morajo prenesti,
ker je vsa politična moč v rokah ne-
katernikov. Vendar se zdi, da teko
mednarodni odnosi kolikor toliko
očitno. In vendar sta dve sili na sve-
tu, ki vplivata na medsebojno živ-
ljenje držav in narodov v največji
meri. To so framasoni in židje ali
Judje.

Tajne roke.

Že enkrat so imeli priliko naši
bravci se poučiti o široko in globoko

razpredeni zvezi framasonov. Tu se
zbirajo ljudje, ki pravzaprav vodijo
svet ali vsaj skušajo voditi cel svet.
Svoje ljudi spravijo na najbolj vpliv-
na mesta. In ti njihovi zaupniki de-
lajo in se ravnaajo tako, kakor skle-
nejo bratje v loži na svojih tajnih
nočnih sestankih. Vlade so dostikrat
tako vezane na framasonske lože, da
si morajo večkrat pustiti dopasti
nadzorstvo državnega življenja od
teh tajnih družb. Zato je tudi Musso-
lini začel strahovito borbo proti taj-
nim organizacijam, ker dobro ve, da
se lahko na teh ponočnih sestankih
lahko marsikaj skuha, česar ne bi
mogel prebaviti. Vendar kakor se
zdi, tudi »močni« Mussolini ne bo
mogel tako izvajati svojega sklepa
proti tajnim organizacijam, če misli
seveda pri tem na framasonske zve-
ze, kakor je pisano v zakonskem

osnutku. Moral bo najbrže le zami-
žati na eno oko in dopustiti, da bodo
tudi framasoni napenjali s svojim ve-
trom jadra državne ladje.

Tak odločujoč, a skriven upliv
imajo framasonske lože po vseh dru-
gih državah; še celo na Japonskem,
v deželi budizma.

Poleg te tajne sile obstoja pa še
ena, ki sicer ne deluje tako skrivnost-
no in podzemno kot ta, a ima že od
prvih postankov evropskih držav v
njih veljavno besedo. To so Judje, ki
s svojim bogastvom predstavljajo

prvo finančno silo sveta.

Dejali smo že, da je v ložah zdru-
žen tudi ves bogati svet. To pa zato,
ker so judovski bogataši obenem tudi
člani framasonovskih lož. Potemtakem
je naravnost grozen pritisk teh mo-
gotcev, ki imajo v svojih rokah moč
in denar, na ubogo delovno ljudstvo.

Ogromno bogastvo, ki ga ima na-
kopičenega ta brezdomovinski ju-
dovski narod v svojih rokah izvira
še iz starih časov. Cerkev je namreč
v zgodnjem srednjem veku prepove-
dala vsem svojim vernikom posojati
denar za obresti. Ker so bile predpi-
sane za tiste, ki bi to postavilo prelo-
mili, stroge cerkvene kazni, si ni več
noben kristjan upal posojevati za
obresti. Kar tako iz ljubezni do bliž-
njaka pa tudi ni hotel nič posoditi. V
tistih dobah, ko se je začela razvijati
trgovina in obrt je bil pa kapital ne-
obhodno potreben. In tedaj je prišel
čas žetve za žide. Njih ni namreč
vezala ona cerkvena postava, zato so
si smeli posojati na obresti. Ker se
je vsak, ki je rabil denar le k njim
zatekel, so obresti navijali in navi-
jali, včasih celo do 40 in 50 od sto
ter še čez, da je ljudstvo odslej na-
prej smatralo vsakega Juda za ode-
ruha in pilavko ter jih je kot družbi
kvarne ljudi začelo preganjati in po-
bijati. Nastali so takozvani judovski
pogromi, kjer so na stotine in tisoče
Judov poklali. A vsa ta preganjanja
niso Jude nič preplašila, ker so ve-
deli, da so to le izbruh onemogle
jeze in da jih bo svet še rabil. In res,
v prvi vrsti so bili cesarji in papeži,
ki so se morali obračati na judovske
banke, da so jim posojale denar za
vedne vojne pohode in potratne sve-
čanosti. Judje so si kmalu znali tem
potom pridobiti marsikavo pravico.
Cesarji srednjeveške Nemčije so
jim dali naslov »cesarjevi hlapci« in
so jih branili pred preganjanji. Zato
so pa morali židje odrajtati cesarski
kasi vsakoleten visok davek. Roka
je roko umivala, a zmeraj je bila ži-
dovska bolj čista.

Denar sveta vladar.

Tekom časa so pa začeli tudi ne-
judje trgovati z denarjem. Ljudje ni-
so več bili navezani na žida, zato je
zdaj v njih vzklopela dolgo zatajevana

jeza. Začeli so preganjati žide, ki so
se trumoma selili proti vzhodu in se
ustavili nekako na meji med vzhodno
in zapadno polovico Evrope. Največ
jih je v Baltičkih državah, na Polj-
skem, Madžarskem in Rumuniji. Tu
so si znali kmalu s svojim denarjem
kupiti tak vpliv, da morajo te države
vedno nanje računati. Odpor proti
njim se še danes pojavlja v obliki an-
tisemitstva posebno na visokih šo-
lah, kjer določijo že vnaprej koliko
judovskih slušateljev se sme vpisati.
10 in pol milijonov evropskih židov si
je znalo odpreti vrata v vsa odločil-
na mesta. Posebno v časnikarstvu
se opaža njihov vpliv. Zadnje čase pa
tudi v politiki. Lep primer imamo v
slovanski poljski državi.

Poljska v judovskih kleščah.

Menda nima nobena država toliko
Judov v svojih mejah kot Poljska.
Judje imajo v sejm (poslanski zbor-
nici) 34 poslancev, v senatu pa 12
svojih ljudi. To je sicer malo število
v primeri z drugimi strankami. Toda
ti judovski zastopniki imajo za sabo
denarne mogotce in vsled tega se
morajo Poljaki marsikdaj udati njih
željam, čeprav v škodo lastnega na-
roda.

Pred kratkim je sklenila poljska
vlada, da bo pregledala vse konce-
sije pri državnih monopolih. Večina
monopolov imajo v svojih rokah bo-
gati judovski hiše. Narodni poslan-
ci pa so zahtevali, naj se te monopole
izroči v roke invalidom, ki so se bili
za svobodo domovine. Vsa ta priza-
devanja pa so se razbila, ker Judje
radi svojih dobičkov tega nočejo.
Pa tudi če bi hoteli, bi se Poljska ne
izvila iz judovskih klešč, za izbrabo
državnih rudnikov in posestev je pač
spet treba kapitala. Tisti, ki bi jim
država dala v roke te monopole, ni-
majo denarja, zatekli bi se k bogate-
mu judovskemu oderuhu in bili bi
spet tam kot prej. Ta vzgled jasno
kaže, da so judovski bogataši, žal,
le prevečkrat odločujoč činitelj v dr-
žavi, ki pa ne zastopa ljudskih kori-
sti, ampak gleda le kdaj bo žep vr-
han.

Nesreča za slovanske države.

Kot smo že omenili, je največ Ju-
dov naseljenih med Slovani. V Ju-
goslaviji ima važno vlogo pri držav-
nih finančnih guverner Narodne ban-
ke; in to je žid in framason Weifert,
večkrat milijonar. V Rusiji je prav
ista slika. Vsa prostrana ruska zem-
lja je hlapčevala priseljenim nemškimi
Judom in se jih še danes ne more
otresti.

Ti zajedavci so prava nesreča za
te slovanske države. In ta bo tepla
slovanske narode dokler ne bodo
njih voditelji obrnili oči od mamona
in se zavzeli za blagor in pravice
ljudskih množic.

DNEVNE VESTI.

Proti samovolji in nasilstvu.

Iz Idrije je prejelo naše uredništvo
poročilo, da se gradi v Idriji gasilni
dom. G. Vlahovič in drugi voditelji
idrijskega fašizma so smatrali to pri-
liko za umestno in ugodno, da pove-
čajo svojo četo z reveži-brežposelni-
mi. Zato so prepričali idrijskega ob-
činskega komisarja, da mora vzeti v
delo samo delavce, ki so se prej vpi-
sali pri fašistih. Vsakdo, ki hoče biti
sprejet v delo, se mora najprej zgla-
siti pri idrijskem obč. komisarju; ta
ga pošlje s priporočilnim pismom k
fašistovskemu tajniku Schiavitu, ki
ga sprejme v delo in odpošlje s pri-

poročilnim pismom k podjetniku. To
postopanje fašistov in idrijskega ko-
misarja smatramo za nasilno in pro-
tizakonito; je pa tudi malo častno
za fašistovsko stranko. Opozorjamo
oblastva, da napravijo v tem oziru
red. Gasilni dom je namenjen Idriji,
z denarjem idrijskih davkoplačeval-
cev se bo zidal in zato imajo doma-
či-brežposelni v prvi vrsti pravico,
da dobijo pri tem podjetju delo in za-
služek. Naravnost nečloveško je, da
izrabljajo občinski komisar in faš-
stovski voditelji bedo brezposelnih v
neumne politične namene. Ali se ne
zavedajo, da jedo kruh Slovencev in

da bi morali biti zato tudi Sloven-
cem hvaležni. Upamo, da bo ta naš
opomin zadostoval, ker drugače bo-
mo prisiljeni nastopiti pri ministrstvu
potom našega poslanca.

UREDNIŠTVO.

V znanje.

Mnoge stranke, ki jim je tajništvo
Kmetško - delavske zveze izvršilo
prijavo terjatev nasproti Avstriji, pre-
jemajo sedaj neke dopise od tržaške
finančne intendance, ki jih po večini
ne razumejo.

V prvem odstavku dopisa poudarja
finančna intendantca, da je le na splo-
šno pregledala vojno-odškodninske
prošnje in da je po tem splošnem pre-
gledu pozvala mnoge vojne oškodov-
ance, da prijavijo svojo škodo kot
rekvizicijsko terjatev nasproti Av-
striji.

Drugi odstavek pa se glasi: »Chia-
rito il perchè dell'invito diramato a
Lei e presso atto in base a docu-
menti prodotti ed ai chiarimenti for-
niti, che si tratta di danno di guerra
vero e proprio e non di requisizioni
austro-ungheresi, dichiaro esaurita
la vertenza.«

To pomeni: Ko smo Vam razložili,
zakaj smo Vam poslali poziv in ko
smo se uverili na podlagi Vaših do-
kumentov in pojasnil, da je Vaša ško-
da prava in resnična vojna škoda in
ne avstro-ogrška rekvizicija, smatra-
mo zadevo za rešeno.

Da ne bodo prizadete stranke tra-
tite časa s pismenimi in ustnemi
vprašanji pri tajništvu K. D. Z., kaj
pomeni ta dopis, smo zadevo poja-
snili v listu. Stranke, ki prejemajo to-
zadevne dopise od finančne intenda-
nce, naj bodo brez skrbi. Njihova voj-
no-odškodninska zadeva je v popol-
nem redu.

TAJNIŠTVO.

Izpitni na učiteljski v Tolminu.

Učenci, ki želijo polagati v juliju
sprejemni izpit za I. razred nižje ali
višje stopnje učiteljske ali sposob-
nostne izpite za vse druge razrede,
naj pošljejo najkasneje do 15. junija
na ravnateljstvo šole sledeče listine:

1. Prošnjo na kolkovanem papirju
za 2 L, podpisano od očeta, oz. nje-
govega postavnega namestnika;
2. krstni list (pravilno kolkovan);
3. spričevalo istovetnosti (certifi-
cato d'identità personale), ki ga izda
županstvo;
4. zadnje šolsko spričevalo;
5. spričevalo o cepljenju koz;
6. potrdilo županstva o slovenski
narodnosti učenca, ki je potrebno za
oprostitev od izpitnih pristojbin.

Listin pod št. 3 do 6 ni treba kol-
kovati.

Le v upoštevanja vrednih slučajih
more ravnateljstvo sprejeti prošnje
tudi po preteku gori navedenega
roka.

Priporoča se, da se javijo vsi h ka-
terensibodi izpitu že v poletnem ro-
ku, ker le tako jim je dana možnost,
da ponovijo v jesenskem roku izpit
iz onih predmetov, iz katerih v polet-
nem roku niso uspeli.

Opozarja se, da morejo absolventi
nižje stopnje učiteljske prestopiti ne
le na višjo stopnjo učiteljske, ampak
brez večjih težav tudi na višjo stop-
njo tehničnega zavoda ali na znan-
stveni licej, ker sta učna načrta ni-
žjega učiteljskega in nižjega tehnič-
nega zavoda skoro enaka.

Nova župnika.

Te dni sta napravila v Gorici žup-
nijski izpit č. č. gg. Ivan Mozetič iz
Ravnih nad Cerknem in Janko Kra-
marič iz Št. Petra na Krasu. Naše
iskrene častitke!

Vojnim pohabljenecem in invalidom.

Narodni odbor za pomoč vojnim
invalidom in pohabljenecem je usta-
novil v Gorici pri sedežu krajevne
organizacije vojnih invalidov (v ulici
Moreli 26, pritličje) posebno zastop-
stvo. Tja naj se obračajo vsi vojni
pohabljeni in invalidi, ki rabijo po-
moči pri prošnjah za proteze, za
zdravniške preglede, zdravila itd.

Oni invalidi, ki rabijo še zdravniške
oskrbe radi posledic ran ali bolezni
vsled katerih dobivajo invalidno pod-
poro, se bodo brezplačno zdravili in
dobivali brezplačno tudi zdravila.

Konec občinske avtonomije na Tirolskem.

Že zadnjič smo poročali, da je
vlada s posebnim odlokom prepove-
dala nemškimi občinam nastavljanje
občinskih tajnikov ter da je to pravi-
co prenesla na prefekta. Tirolski
Nemci so se koj zavedli preteče ne-
varnosti, da jim vzamejo še zadnji
drobec samouprave in so začeli boj
proti najnovejšemu odloku. Pripomi-
njamo, da je ta odlok naperjen edi-
nole proti nemškim občinam, nikjer
drugod v celi državi ga ne poznajo.

Nemška zastopnika, poslanca
Sternbach in Tinzl sta vložila na
ministrskega predsednika in zuna-
njega ministra vprašanje radi najno-
vejše kršitve občinskih pravic. Vpra-
šanje se glasi:

Interpelacija

na ministrskega predsednika in zu-
nanjega ministra.

Podpisana vprašujeta, kako se
strinja cela vrsta izjemnih zakonskih
odlokov naperjenih proti nemškemu
ljudstvu, s tolikrat zatrjevano ena-
kopravnostjo vseh državljanov. Ta
vrsta zakonskih odlokov se je zdaj
še pomnožila z novim odlokom, ki
jemlje nemškim občinam (in edinole
tem) pravico imenovati občinske taj-
nike in jo daje prefektu ter določa
še posebne pogoje za imenovanje.
S tem se popolnoma vničuje nem-
škimi občinam še oni drobec avtono-
mije, ki ga jim priznava občinski in
pokrajinski zakonik.

Prošnja za pismen odgovor.

Objavljamo to interpelacijo, ker
nas ista usoda in isti boji vežejo z
Nemci na južnem Tirolskem. Ni ne-
mogoče, da kar se pri njih vpelje in
uveljavi, ne poskusijo tudi pri nas.
Uverjeni smo pa, da bo nemško ljud-
stvo v tem boju za pravice zajamče-
ne v postavih doseglo uspehi, ker
ne moremo še popolnoma verjeti, da
hoče Italija kot pravicoljubna država
podvreči en del svojih državljanov
izjemnim zakonskim določbam.

Malenkosti „moralne“ vrednosti.

V glavnem snoparskem glasilu
»Popolo d'Italia« je izšel članek, ki
pravi, da nima Poadižje (Tirolska)
za Italijo nobenega praktičnega po-
mena. Gospodarsko ni važno, poli-
tično - vojaško tudi ne. Samo radi
enega stališča noče Italija izpustiti
iz rok tega brezpomembnega kosčka
zemlje: iz moralnega. To je nov raz-
log za osvajanja in vtemeljevanje im-
perialističnih težej.

Z leskovko za hrbtom.

Opozicija v državnem zboru se
pripravlja, da proslavi spomin umor-
jenega poslanca Matteottija v eni
zborničnih dvoran dne 10. t. m. Čim
je Farinacci fašistovski generalni taj-
nik to zvedel, je razposlal vsem sno-
parskim poslancem ukaz, da se mo-
rajo tudi oni udeležiti te proslave, da
se preperečijo demonstracije opozici-
je. Ob koncu »befela« je pripisano,
da se morajo poslanci zgledati prej-
šnji ali isti dan v strankinem tajni-
štvu, da dokažejo svojo navzočnost,
če ne...

Zadnja seja zbornice.

Danes v soboto dopoldne ima po-
slanska zbornica svojo zadnjo sejo
pred počitnicami. Ta seja je sveča-
nostna, posvečena proslavi iutrišnje
petindvajsetletnice kraljevega vladan-
ja. Kot slavnostni govorniki bodo
nastopili zbornični predsednik Caser-
tano, znani invalid Delcroix in kon-
čno Mussolini. Zbornica bo nadalje-
vala zasedanje šele jeseni.

Desetletnica mature.

V svrhu praznovanja desetletnice
mature, so naprošene vse tovarišice
goriškega učiteljskega, ki so maturira-
le l. 1915., da javijo svoje naslove
gdč. Lidiji Pečenko, Ljubljana, glav-
na pošta.

Splošno pomiloščenje.

Nekateri trdijo, da bo kralj raz-
glasil ob priliki svojega jubileja splo-
šno pomilostitev.

Pevskim zborom.

Pevskim zborom v goriški okolici
je proti malenkostni odškodnini na
razpolago glasbenik g. Stanko Vola-
rič, sin našega skladatelja Hrabro-
slava Volariča. Priporočamo, da se
te ugodnosti poslužite pri velikem
pomanjkanju domačih pevovodij in se
obrne tozadevno na sledeči naslov:
S. V. Gorica, Via Ponte Isonzo 14.

Pozdrav in voščilo.

Družina Podgornik iz Vrtovina št.
5 ter vsi sorodniki iz Krasa in Vipav-
skega voščijo Alojziju Podgorniku,
Almaceu Capuro F. C. O. Castela v
Ameriki vse najboljše k njegovemu
godu in ga pristrčno pozdravljajo.

„Sem pevec in peti mi vse je na sveti“...

Ta stari pevski rek je skoro tako
star kakor dolgo živi slovenski rod.
Ni ga skoro Slovenca, ki si ne bi pel
v veselju, ki ne bi potopil svojih brid-
kosti in težav v pesmi. Po sloveški
zemlji odmeva pesem iz noima v
holm. Žanjice na polju, trgači ob
»bendimik«, kosci, ko gredo domov,
vsem trepetu na ustnih pesem. in
fantie na vasi, ko zatone solnce, ali
ko gredo k vojakom; vsi z vriskom
in pesmijo. Lepa ubrana četverglas-
na pesem je pristna slovenska last.
In hvala Bogu, da je. Če vse izgubi-
mo, pesem, o ta naša pesem, nam še
ostane.

Zato je pa prva in sveta dolžnost
naših društev po deželi, da pojejo. če
ne umetno, pa priprosto, a da bo iz
dna duše izviralo. Naša družva ki
so na tej poti, naj bodo uverjena, da
jih ta pot pelje do cilja.

Tu moram posebej omeniti še go-
riško prosvetno društvo »Mladiko«. Skromni so bili njeni začetki. Ste-
beice je skrajna komaj poganjalo; zdaj, zdaj jo bo sapa upognila, smo
dejali. A danes je iz mladike pognalo
močno deblo. Njeni pevski nastopi so
pa priča, da je k temu največ pripo-
moglo petje, seveda ne brez živahne-
ga, da, včasih preživahnega pevovo-
dje. In ta zbor, ki smo ga že ponov-
no slišali na odru, bo zopet v soboto
in nedeljo (13. in 14. t. m.) nastopil
v Marzinijevi dvorani (na oglu Se-
meniške ulice, nasproti centralnega
semenišča.) Spored je baje tudi to
pot skrbno izbran. Ti organično se-
stavljeni sporedi se odlikujejo po no-
vitetah in izvirnih skladbah in ker ne
utrudijo poslušalca z enoličnostjo. Priprosta, harmonizirana narodna
pesem se zlije v umetno; skladba, ki
je bolj za razum, se menja s kako
zaokroženo, ki pomaže uho in srce;
vmes pa par solospjevov, da duhti,
vse lepo pisano, prav kakor pomlad-
ni šopek.

Mi pa čakajmo, da bo mladi pev-
ski zbor vse to tako dosegel kot že-
limo mi in pevci sami. Po dnevih ti-
hega dela in mučnih pevskih vaj, naj
zopet »zadoni pevski zbor krepak«,
da bo daleč odmevalo, nam v spod-
budo in užitek, zboru in pevovodji v
ponos in čast.

Za dobro ime kitajske dežele.

Danes smo dolžni popraviti krivi-
co, ki smo jo nehoti prizadjali Ki-
tajcem.

V januarja letošnjega leta smo ob-
javili neko poročilo, da se nahaja v
Mandžuriji na Kitajskem še kakih
50.000 vojnih ujetnikov, ki žive sko-
raj suženjsko življenje. S tem smo
seveda zadeli ob dobro ime tenko-
čutnih Kitajcev.

Kitajski poslanik v Trstu Tsching-
ji-Fu nam je radi tega poslal dne 2.
t. m. vlogo, kjer pravi, da v imenu
kitajske vlade v Pekingi prosi, naj
priobčimo popravek, da se ne škodu-
je dobremu imenu kitajske dežele.
Gospod konzul pravi, da se je obrnil
na vladu v Peking in vprašal, koliko
je resnice na našem poročilu. Vlada
da mu je odgovorila, da so na Ki-
tajskem zelo lepo ravnali z ujetniki;
suženjstvo da pa je pri njih postavno
zabranjeno in zato ni mogoče, da bi

se dogajale take nekulturne reči. V
Mandžuriji da je vzorna uprava in
udoben železniški promet. Sklicuje
se vloga tudi na nekega nemškega
poročnika Mayerja (teh imen pa
je zelo dosti po svetu. Opomba stav-
ca), ki da je objavil v nekem mona-
kovkem listu članek, v katerem
opisuje, kako dobro se godi u-
jetnikom na Kitajskem. To da so
najbrže brali vsi Evropejci. Tako to-
rej, zaključuje pismo, je dotična naša
vest popolnoma neutemeljena in ne-
mogoča. Prinašamo ta popravek, ker
radi slišmo, da se je našim ujetnikom
ali pa se jim še med oddaljenimi so-
sedi Kitajci prav imenitno godi. Krivi-
čni pa nočemo biti, tudi napram Ki-
tajcem ne. S tem upamo, da je neso-
glasje med »Goriško Strazo« in Ki-
tajsko poravnano.

Pametna država.

V obeh zbornicah na Švedskem so
po tridnevni razpravi sklenili, da bo-
do število vojakov znižali. Vojaška
služba bo trajala le od treh do osem
mesecev. Švedski se torej ne boje na-
padov na svojo deželo, ker vedo, da
bo vsak pravi domoljub branil doma-
čo zemljo tudi, če ne bo prej vsa
država ječala pod bremenom davkov
za armado in ne bodo za koristno
delo potrebne mlade moči tratile ča-
sa z večletnim vojaškim »eksercira-
njem«.

Kraljevske muhe.

Kralji in cesarji si marsiakaj smejo
dovoliti, kar je navadnemu smrtniku
zabranjeno. Tako na primer je nek
portugalski princ moral imeti vsak
dan novo kravato. Angleški kralj je
pa udarjen na ure. Jih ima že celo
kopo vsake vrste in oblike. Ob svo-
jem zadnjem obisku v Parizu si je
kupil še eno. Za vse te ure je nastavl-
ljen poseben uradnik, ki jih mora
vsako jutro pregledati in naravnati.

V proslavo kraljevega jubila.

Kakor smo že enkrat poročali je
sklenil goriški mestni svet zgraditi
na trnovski planoti zavetišče za bol-
ne otroke. V ta namen je občina do-
ločila svoto 800.000 lir. Ostalo se bo
zbralo potom prispevkov, ki jih bodo
začeli nabirati posebni nabiralci.

Ruska vlada.

Zadnjič smo pisali o političnem
življenju in zborovanju tretjega vse-
ruskega kongresa v sovjetski državi.
Ob sklepu zasedanja so se vršile tudi
volitve nove vlade. Vlado volita zve-
zni svet in narodnostni svet. V pr-
vem sede zastopniki poedinih repu-
blik; čim več prebivalcev šteje repu-
blika, tem več zastopnikov ima v
zveznem svetu. Ta svet šteje 450 čla-
nov; od teh ima ruska sovjetska so-
cialistična republika 300 članov, U-
krajina 75, bela Rusija 13, transkav-
kaške republike 30, turkmenske 4 in
uzbeuške 16. Člani tega sveta so tudi
ljudski komisarji in poslaniki v Lon-
donu in Berlinu. — V narodnostnem
odboru pa sedi po 5 zastopnikov vsa-
ke republike in po eden iz vsakega
avtonomnega okraja. Skupaj jih je
131. Oba sveta skupaj tvorita osred-
nji izvrševalni odbor, kateremu pred-
seduje 6 predsednikov, z vsako zve-
zno republiko eden. Vlada se voli pa
na ta način: oba sveta določita vsak
v svoji seji kandidate za ljudske ko-
misarje t. j. za ministre. V skupni seji
obeh svetov se pa ti kandidati volijo.
Nova ruska vlada je takole sestavljene

Tržne cene

v Gorici dne 5. junija 1925.

Česen 2 do 8 L kg; Šparglji 2 do
2.40 L; Kislo zelje 1.20 do 1.40 L;
Korenje 60 do 70 vin. kg; Čebula 70
do 80 vin. kg; Rdeča pesa 1 do 1.40
L; Fižol 2.20 do 2.40 L; Koks 2.60
do 3 L; Salata 1.40 do 1.80 L; Krom-
pir 1. do 1.20 L; Grah 1 do 1.40 L;
Radič 1.20 do 1.40 L; Špinača 60 do
80 vin. kg; Fižol v stročji 6 do 8 L;
Vrzote 1 do 1.40 L; Cukete 3 do 4 L;
Pomaranče 40 do 50 vin.; Črešnje 1
do 2.40 L; Simoni 1 do 20 vin.; Če-
šplje 6 do 7 L; Maslo 15 do 16 L;
Mleko 1 do 1.20 L; Med 10 do 12 L;
Jajca 45 do 60 vin.; Seno 24 do 28 L;
Slama 23 do 25 L.

Pisma naših izseljencev.

Iz Južne Amerike.

Naš naročnik nam piše:

Še pred petdesetimi leti se je zdelo, da je izgubljen, kdor potuje v južno Ameriko. Danes je pa že vse drugače; vračajo se potniki domov iz tega oddaljenega dela sveta prav kakor bi šli na sprehod.

Pred nedavnim sem se tudi jaz odločil, da grem poskusit svojo srečo.

Morje smo imeli mirno tako, da smo prišli v 4 tednih v Buenos Aires v Argentini. To mesto se res odlikuje po svojih ulicah in parkih. Toda za delavca tu ni stalnega dela in ne kruha. Zato, hajd, zopet na vlak in smo drdrali noč in dan proti jugozapadu 1300 kilometrov daleč. Naposled sem se ustavil pri petrolejskih vrelcih, kjer že delajo nekateri moji znanci.

Nahajamo se na neki pusti in samotni planoti blizu države Čile. Zemlja je tod zelo rodovitna, a ker manjka vode, ne raste drugega kot nizko grmičevje. Kraji, ki so kanalizirani, so pa pravi zemeljski raj; grozdi vise po vinogradih kot da bi jih obesil. Vodo črpajo iz tal s pomočjo aparatov, ki jih goni veter, ki trajno piha po vsem južnem delu države. Ljudje so naseljeni večinoma le ob vodah; te so pa vse slane, ker imajo v sebi raztopljen soliter. Polja ob rekah namakajo kar s tem, da odpro zavornice in jih poplavijo.

V naši okolici je dosti ljudi indijanskega plemena. To ljudstvo ni poljedelsko, pač pa so izvrstni jahači in lovci. Niso pa nevarni ljudje kot jih opisujejo razne povesti. Tujec jih težko spozna. Ločijo se od nas le po bolj rujavi polti in manj obračnem licu. Stanujejo pa kar v bajtah, ki jih spleto iz vej. Drugi kmetje pa imajo hiše ali vsaj bajte iz ilovice.

Radi velikih daljav med enim in drugim krajem tukaj vse jaha ali pa se vozi z avtomobilom, ki ga ima vsak premožen kmet. V Argentini se lahko reče, da je prava svoboda doma. Vsak lahko misli in se udeležuje kakor hoče.

Nam Slovencem se zdi le težko, ker tako poredkoma vozi pošta časnik in novice iz domačih krajev. Pozdrave vsem domačim in znanecem.

Op. ured.: To pismo zelo zanimivo opisuje kraje v južni Argentini.

Upamo, da nam bo naš dopisnik v kratkem še kaj pisal, zlasti o delavskih razmerah v tej državi, ki se še edina ne brani priseljencev.

* * *

Angevillers, koncem maja.

Živimo, delamo in se trudimo tu v daljni Franciji, toda naše misli hite večkrat tja v našo lepo, solnčno Goriško. Zato Vas prosimo, g. urednik, da priobčite v Vašem cenjenem listu, katerega vedno težko pričakujemo, naše pozdrave naši rodni zemlji in vsem zavednim goriškim Slovencem. Posebej pošiljamo še pozdrave: staršem, bratom, sestram, sorodnikom, fantom in dekletom. Čudno se nam je zdelo, ko smo brali v »Straži« pismo iz Hetange Grande, v katerem tožijo naši rojaki, da zaslužijo komaj do 14 frankov na dan. Rudnik tu v Angevillers je znan kot eden najslabših na Francoskem in vendar zaslužimo dnevno od 20 frankov naprej. Zaslужek tedaj ni slab, delati pa moramo izredno. Kdor ni vajen trdega dela, naj ne hodi semkaj. V ostalem se imamo tu prav dobro. Jezimo se samo, ker hodi pošta iz Italije v Francijo tako polževo? Ali jo vozijo po Italiji z oslom? — Vincenc Persič, Tribuša, L. Podgornik, Tribuša, Alojzij Ukmar, Alojzij Čehovin, Branica, Ivan Turk, Gabrije, Peter Lukežič, Just Beltram, Vogersko, Ivan Staržina, Spodnja Idrija, Jožef Hojak, Št. Maver, Alojzij Tomažič, Zavetniki, Vendarmin Jožef.

* * *

Buenos Ayres, v maju.

Najlepše pozdrave pošiljamo našim staršem, bratom, sestram, prijateljem, znašcem, sorodnikom in naši solnčni Goriški, ki je še vedno naša prava domovina. — Bratina Ludovik, Besednjak Jožef, Breclj Jožef, Gojače; Podgornik Karol, Vrtovin; Zgonik Jožef, Skrilje; Ušaj Rafael, Visoko pri Šempasu; Alojzij Birsa, Ravne pri Črničah; Kristjan Čermelj, Malovše; Stanislav Besednjak, Gojače; Franc Cigoj, Anton Cigoj, Bavcon Dragič, Bavcon Rajko, Cigoj Maks, Cigoj Bernarda, Besednjak Pavla, Krkoč Olga, Krkoč Marija, Gojače; Slejko Bernarda, Ravne pri Črničah; Satej Alojzij, Satej Jožef, Satej Anton, Podgornik Alojzij, Podgornik Alojzij, Lisjak Peter, Vrtovin. Imamo se dobro; slabo nam gre, kadar je dež. Pozdrave tudi vrli in neustrašeni »Goriški Straži«!

Pozdravi fantov - vojakov

Bolonja.

Na binkošno nedeljo zbrani fantje 4. teh. polka v Bolonji pošiljamo pozdrave staršem, prijateljem in dekletom: Roman Krošel iz Štandreža; Čevdek Mirko iz Sovodenj; Mozetič Marij, Žnidaršič Srečko, Batistič Roman, Pregelj Marijan, vsi iz Renč; Arčon Arnold iz Bukovice; Lapajne Viktor, Dinstman Ignac, Pelhan Karol, Polovčič Ivan iz Idrije; Vendramin Rudolf iz Bol; Drekonja Jožef iz Solkana in Stanko Kovačič iz Sv. Lucije.

Ponteba. — Slovenski fantje v Pontebi pri 71. četi 8. polka pošiljajo pozdrave vsem domačim in znanecem z opominom, naj se letnik 1906, kaj kmalu pripravi: Kravanja Ciril, Česoč; Knez Peter, Srpencia; Kravanja Jožef, Soča in Hvala Peter, Trnovo pri Gorici.

Piave di Cadore. — Slovenski fantje 7. alp. polka pošiljamo vsem, ki so doma, najlepše pozdrave. Najbolj nas veseli, ko beremo v »Straži«, kako lepo napredujejo naša društva. — Lojk Leopold, Črnič; Gruden Alojz, Ozeljan; Semenič Alojz, Št. Vid pri Vipavi in Kavčič Fran iz Zatoľmina.

Listnica Kmeto - delavske zveze in političnega društva »Eдинosti« v Gorici.

1. Marvín P., Gorica: Zglasite se ob priliki v tajništvu.

2. J. Osk., Livek 8: Vaša prošnja ni bila vložena. Ali Vam je prvotno prošnja napravilo županstvo? Pošljite tajništvu receptis, oziroma izjavo županstva, da je bila Vaša pokojninska prošnja vložena.

3. B. K., Avče 22: Vam je bila najprej priznana pokojnina 4 skupine. Na podlagi ponovnega posredovanja Vam je bila priznana pokojnina 3. skupine od 19. 7. 1923 dalje in tozadevni pokojninski načrt je bil predložen likvidacijskemu odboru pod št. 3392 dne 18. maja 1925.

4. B. J., Dornberg št. 22: Vam je bila odbita pokojninska prošnja že dne 19. 5. 1924 z min. odlokom št. 256679. Zamorete zahtevati ponovni pregled prošnje v smislu k. o. od 28. 8. 1924 št. 1383. Zglasite se zato čimprej v tajništvu.

5. Ternovec Anton, Grgar: Tajništvo je v Vaši zadevi posredovalo. Prošnja bo rešena v kratkem; komi-

sija v Rimu čaka samo še zapisnik zdravniškega pregleda.

6. P. I., Solkan, baraka 52: Vaša prošnja ni bila vložena. Potrebno bi bilo z odrezkom priporočene pisma dokazati, da je županstvo prošnjo v resnici tudi odposlalo.

7. Linčen Ivan, Šmarje: Vam niso priznali pokojnine. V kratkem dobite negativni odlok. Zaradi rekurza, ki mora biti vložen v roku 3 mesecev po sprejemu neg. odloka, se lahko zglasite v tajništvu.

8. Gorkič Domenik, Vrtojba 41: Zglasite se ob priliki v tajništvu.

9. Abramič Štefan, Bukovica: Isto kot pri Gorkiču.

10. Pavšič Avg., Levpa: Zglasite se ob priliki v tajništvu.

11. Kocina Josip, Medana: Isto kot pri Pavšiču.

12. Gr. I. Vojsko: Vašo zadevo je tajništvo priporočilo poslancu Besednjaku.

13. F. I., Ladri: Ali niste prejeli od finančne intendantce poleg denarja tudi neko pismo? Če ste ga prejeli, pošljite ga tajništvu.

14. T. M., Livek: Smo ponovno posredovali v Vaši zadevi.

15. K. M., Strmec: Pošljite nam čimprej seznam vseh rudarskih vpo-kojencev, ki so prejeli že pokojninske odloke, a ne denarja.

16. A. B., Žilska Bistrica: V Vaši zadevi bomo posredovali, uspeha Vam pa ne moremo zajamčiti.

17. L. Č., Kobarid: Pošljite tajništvu odlok od 30. I. 1925.

18. Š. J., Livek: Pustite zadevo pri miru, ker nimate pravice.

19. K. I., Ponikve: Naprosite županstvo, da posreduje v Vaši zadevi pri »Istituto Nazionale d'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro« v Trstu.

20. K. F., Višne-Col: Vprašanje izterljivosti posojil na račun vojnih posojil danes še ni popolnoma jasno. Izšel je sicer neki odlok, ki je dvignil prejšnji moratorij in določil, da sme dolžnik zaprositi za odlog plačila. Sodnik dovoli lahko najdaljši triletni plačilni odlog. Postopanje sodnije v slučaju tožbe pa je različno. Gotovo pa je, da bodete morali prej ali slej plačati dotični dolg.

21. D. A., Mišček: Zglasite se ob priliki radi Vašega sina v tajništvu.

Tajništvo.

David Doktorič:

Ko so zidali cerkev na Travniku.

Francesco Spessot: *Primordi, incremento e sviluppo delle istituzioni gesuitiche di Gorizia (1615—1773) 1925. Tipogr. Sociale Gorizia.*

Ob koncu šestnajstega in v začetku sedemnajstega stoletja so naši goriški Slovenci preživeli hude čase. Plemstvo, ki je bilo posurovelo v dolgotrajnih vojnah, je kruto in ošabno zatiralo slovenskega kmeta. Duhovščina ni uživala ugleda. Cerkveni knez naših pokrajev je bil še vedno oglejski patriarh, ki pa je stanoval v Benetkah. Avstrijski vladarji so pa težko prenašali, da so Benečani znali patriarhat izrabljati v svojo politično korist. Vsled tega so patriarhe - Benečane na vse načine ovirali v izvrševanju cerkvene oblasti nad svojimi deželami. Že tako duhovniki niso imeli posebne izobrazbe, saj ni bilo v naših krajih posebnih vzgojevališč. Ker pa nad njimi tudi ni bilo cerkvenega nadzorstva, kaj čudo, če njihovo duhovno življenje ni bilo vzorno. Medtem ko v ljudstvu luteranstvo ni našlo posebnega odmeva, so se ga takoj začeli oklepati duhovniki in plemiči.

JANEZ TAVČAR.

Eden prvih, ki se je z močno roko in krepko voljo zoperstavil temu po-

*) Knjiga se dobi v Katoliški knjigarni v Gorici. Toplo jo priporočam vsem, ki jih zanima naša goriška zgodovina.

gubnemu toku, je bil naš Janez Tavčar. Rojen je bil v Štanielu na Krasu, študiral je na dunajskem vseučilišču. Leta 1571. je postal komenski župnik Glušič knezoškoč ljubljanski in njegovo faro je prevzel Tavčar. Tu je pa ostal samo do leta 1574., ko ga je imenoval nadvojvoda Karol za mestnega župnika v Gorici. Par let pozneje je postal arhidiacon, to se pravi, patriarhov namestnik. Ta izredni mož, ki je bil leta 1580. v Gorici posvečen za ljubljanskega škofa, je vse svoje življenje globoko ljubil svojo ožjo goriško domovino. V roki božje previdnosti je postal prvi borec proti luteranstvu in on ima največ zaslug, da smo Slovenci ostali zvesti katoličani. Iz svojih goriških let je dobro poznal slabe razmere v naši deželi in on je tudi prvi nasvetoval zdravilo.

Goriška potrebuje dobrih duhovnikov.

Za duhovno obnovo Goriške je bilo treba dobrih in izobrazjenih duhovnikov. Do teh bi pa mogli priti le, če bi ustanovili v Gorici duhovniško vzgojevališče. Da se dvigneta red in disciplina, naj bi se v Gorici ustanovila škofija.

Leta 1593. je obiskal naše kraje izredno goreč škof in kasnejši patriarh Franc Barbaro. Ohranjeni so njegovi zapiski in njegovo poročilo, ki ga je napravil papežu Klemenu VIII. Tudi on je spoznal iste potrebe za obnovo naše dežele in zato je predlagal, naj se v Gorici ustanovi jezuitski zavod.

Jezuiti prenovijo Gorico.

Ni šlo tako gladko, kot sta želela ta plemenita moža in drugi njima ena-

ki. Še-le leta 1615. sta prišla prva patra v Gorico pogledat, kaj bi bilo mogoče začeti. Jezuiti pomenijo za Gorico popoln preobrat vsega kulturnega življenja. Poprej neizobraženi plemiči, ki so vladali nad našimi kraji, so se odslej šolali v izvrstnih zavodih, ki so jih sezidali jezuiti. Te stavbe stoje še danes na Travniku in v Šolski ulici (danes Via Mameli). Tudi kmečki sinovi so bili v velikem številu deležni visoke srčne in umske izobrazbe teh prvih goriških šol. Jezuiti so pa skrbeli tudi za splošno duhovno obnovo ljudstva. Ustanovili so različne Marijine družbe. Pred vsem so pa skrbeli za dušno pastirstvo najširših slojev. Uvideli so takoj, da Gorica nima dovolj cerkva in niti ene, v kateri bi se lepi katoliški obredi mogli obhajati s potrebno slovesnostjo. Zato so se z izredno žilavostjo lotili gradnje nove cerkve, krasne stavbe, ki je še danes nam Goričanom v ponos. Jezuiti so skrbeli tudi za Slovence. V novi cerkvi je bilo poskrbljeno za slovenska pridige in nalašč v ta namen so bili vedno določeni slovenski patri.

Oče Martin Bavčer (1595—1668).

Jezuiti so tudi nam goriškim Slovencem vzgojili učenjake, med temi je bil največji zgodovinar Martin Bavčer. Rojen je bil 11. novembra 1595 v Selu na Vipavskem, leta 1616. je vstopil v Lubljani v jezuitski red. Dalje časa je bil profesor v goriškem kolegiju. Umrl je v Gorici leta 1668. Zapiski jezuitov ga zelo hvalijo radi izredne svetosti in gorečnosti in njegove ljubezni do Matere božje. Kolikor

mu je preostalo časa po storjenih dolžnostih in kolikor ga ni posvetil skrbi za blagor duš, se je bavil s proučevanjem starih dokumentov in spisov, da bi črpal iz njih gradivo za svoja zgodovinska dela. Pisal je v latinskem jeziku, a ljubil je z vsem srcem v svojih spisih tudi slovenska imena in slovenske besede. Med drugimi knjigami je spisal tudi zgodovino goriških grofov, ki se hrani v rokopisnem prepisu iz leta 1738. v knjižnici našega bogoslovnega semenišča. Ko sem to knjigo prebral, sem dobil vtis, da jo je spisal z namenom dokazati, da izhajajo goriški grofje iz slovenske knežje rodbine. Zato pa tudi z izredno natančnostjo opisuje obred ustoličenja kneza na Gosposvetskem polju.

Janez Krstnik Križaj.

Istočasno z njim je živel drug znamenit goriški rojak, Janez Krstnik Križaj, ki je bil doma v Gaberju na Vipavskem, kjer pravijo pri neki hiši še danes »pri Kržajevih«, akoravno je to ime že davno izumrlo. Ta mož je bil mestni župnik goriški in arhidiacon. Ko je novi duh navdušil srca Goričanov za čast božjo tudi njemu gorečnost ni dala miru, dokler ni razširil, prenovil in popolnoma preslikal goriško stolnico. Prosim zgodovinarje, naj temu izrednemu možu posvetijo svojo pozornost, da osvežimo spomin njegov in njegovih del.

Še mnogo gradiva leži zakritega, dolžni smo preiskati prošlost, da izkažemo čast našim velikim prednikom in dvignemo ponos in zavest našemu ljudstvu ob pogledu na dela njegovih velikih sinov.

Listnica uredništva.
Lipovž Ivan, Ložice: Ne morete več zaprositi pokojnine, ker je zapadel rok za vlaganje prošnji že 31. decembra 1913.
Šturje-Ajdovščina, Požarna bramba: Glede pravil blagovolite še malo potrpeti. Bomo z ozirom na več sličnih slučajev še posredovali.

V soboto in nedeljo koncert „MLADIKE“!

SPRETNE TESARJE 6-10 mož, išče za nekaj mesecev proti do-
 bremu plačilu *Hans Ronacher, Kleinkirchheim, Koroško Kärnten,*

Röntgenologični zavod
 za zdravljenje in diagnostiko
primarija DR. A. DE FIORI
 V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14
 SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Vozni red državnih železnic od 5. junija 1925.

Gorica — Ajdovščina			Ajdovščina — Gorica		
Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.
7.45	13.40	19.50	odh. Gorica	doh.	6.00 12.32 18.15
7.55	13.50	20.02	Št. Peter		5.51 12.23 18.06
8.08	14.01	20.13	Volčjadraga		5.38 12.09 17.52
8.15	14.09	20.21	doh. Prvačina	odh.	5.30 12.01 17.44
8.20	14.15	20.38	odh. Prvačina	doh.	5.27 11.54 17.39
8.26	14.21	20.44	Dornberg		5.22 11.49 17.34
8.36	14.31	20.53	Batuje		5.11 11.37 17.23
8.47	14.42	21.05	Kamnje		5.00 11.26 17.11
8.57	14.53	21.16	Dobravlje		4.51 11.17 17.02
9.05	15.01	21.24	Sv. Križ		4.44 11.10 16.55
9.15	15.10	21.35	doh. Ajdovščina	odh.	4.35 11.00 16.45

Reka — Št. Peter				Št. Peter — Reka			
Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.
5.45	9.25	15.10	19.05	odh. Reka	doh.	8.05 10.30 13.20 18.05 23.00	
6.12	9.51	15.37	19.31	Opatija		7.43 10.17 13.07 17.53 22.47	
6.30	10.08	15.54	19.48	Jordani		7.25 10.09 12.57 17.44 22.38	
6.49	10.26	16.12	20.06	Šapjane		6.50 9.48 12.38 17.25 22.19	
7.12	10.49	16.34	20.29	Bistrica		6.15 9.30 12.20 17.07 22.00	
7.29	11.05	16.50	20.45	Kilovče		5.47 9.14 12.04 16.51 21.44	
7.49	11.25	17.09	21.05	doh. Št. Peter	odh.	5.30 9.00 11.50 16.35 21.30	

Širite „Goriško Stražo“!

Podbrdo — Trst					
Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.
4.40	8.25	11.25	16.46	20.15	odh. Podbrdo
4.54	8.34	11.38	16.59		doh. Hudajužna
5.10		11.54	17.15		Grahovo
5.20		12.03	17.25		Podmelec
5.48	8.54	12.30	17.53	20.46	Sv. Lucija
6.02		12.43	18.08		Avče
6.11	9.11	12.52	18.19		Kanal
6.22		13.03	18.32		Plave
6.40	9.36	13.20	18.53	21.26	doh. Gorica
5.20	6.45	9.41	13.28	19.03	odh. Gorica
5.29		13.36	19.11		Št. Peter
5.39	9.56	13.44	19.18		Volčjadraga
5.47	10.02	13.51	19.25	21.49	doh. Prvačina
5.50	10.03	13.54	19.33	21.50	odh. Prvačina
6.04		14.10	19.47		Rihenbergl
6.27	10.30	14.34	20.09		Štanjel
6.37	10.39	14.46	20.19		Dutovlje
6.51		15.01	20.32		Repentabor
7.03	10.56	15.10	20.39	22.40	Opčine
7.20		15.26	20.52		Guardjela
7.29		15.35	21.00		Rocol
7.40	11.25	15.45	21.10	23.10	doh. Trst

Trst — Podbrdo					
Br. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.
8.47	10.40	15.30	19.18	21.25	
	10.22	15.13	19.02		
	10.02	14.55	18.45	20.59	
	9.52	14.45	18.36		
8.05	9.40	14.35	18.26	20.45	
	9.22	14.18	18.09		
	9.12	14.07	17.54	20.24	
	8.56	13.56	17.39		
7.15	8.33	13.35	17.15	19.54	
7.09	8.26	13.27		19.49	21.00
	8.19	13.20			
	8.09	13.12		19.34	20.43
6.46	8.01	13.04		19.27	20.35
6.45	7.58	13.02		19.26	20.33
	7.47	12.54			20.23
	7.33	12.42		19.07	20.10
	7.22	12.31		18.57	19.57
	7.12	12.23			19.48
6.02	7.02	12.13		18.41	19.38
	6.39	11.53			19.16
	6.27	11.43			19.05
5.30	6.10	11.30		18.10	18.50

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:
v Severno Ameriko:
 veliki brzoparniki:
 »Conte Verde« 9. junija 1925.
 »Conto Rosso« 2. julija 1925.
 Iz Genove v Njujork v 9. dneh;
v Južno Ameriko:
 »Principe di Udine« 20. junija 1925.
 »Principessa Giovanna« 21. 6. 1925.
 Iz Genove v Buones Aires 19 dni.
v Avstralijo:
 »Re d'Italia« 15. julija 1925.
 Informacije daje in sprejema pred-
 naročila na vozne listke zastopnik
F. Rosich, Gorica,
 Via Contavalle št. 4.

Trst — Videm									Videm — Trst								
Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.
5.35	7.10		8.30	12.35	15.00	17.40	19.45	odh. Trst	doh.	7.45	8.35	11.50	14.10	17.45		19.40	22.45
5.53			8.48	12.54			20.02	Mirammar		7.35		11.40	14.02	17.37			22.35
5.59			8.53	13.00			20.07	Grinjan		7.33		11.35	13.58	17.33			22.31
6.07			9.00	13.08			20.14	Sv. Križ		7.28		11.30		17.28			22.26
6.14			9.08	13.17			20.20	Bivio Nabrežina		7.22		11.23		17.21			22.19
6.19			9.13	13.22			20.25	Sesljan		7.15		11.16		17.15			22.12
6.24			9.18	13.28			20.30	Devin		7.08		11.10		17.09			22.05
6.33	7.48		9.28	13.38	15.39	18.24	20.39	doh. Tržič	odh.	6.53	8.16	10.35	13.30	16.55		19.02	21.50
6.38	7.53		9.36	13.49	15.44	18.29	20.44	doh. Tržič	odh.	6.53	8.16	10.50	13.25	16.50		18.57	21.45
6.45			9.45	13.57		18.36	20.51	Ronki	doh.	6.48	8.11	10.53	13.19	16.43			21.39
6.52			9.52	14.04			20.57	Redipulje		6.41		10.46	13.13	16.36			21.33
6.59	8.08		10.00	14.10	16.00	18.45	21.02	Zagraj		6.34		10.31	13.08	16.30		18.44	21.28
7.05	8.13		10.06	14.16	16.06	18.51	21.08	Gradiška		6.29	7.27	10.35	13.02	16.23		18.38	21.22
7.14			10.17	14.24			21.16	Rubije		6.23	7.51	10.28	12.55	16.15			21.15
5.50	7.23	8.26	10.25	14.33	16.22	19.04	21.24	doh. Gorica		6.15		10.10	12.47	16.02	18.30	18.25	21.05
6.06	7.28	8.28	10.30	14.40	16.26	19.09	21.32	odh. Gorica	odh.	6.05	7.38	10.15	12.42	15.53	18.01	18.23	21.00
6.12	7.34		10.36	14.46			21.38	Ločnik	doh.	6.01	7.35	10.01		15.48	17.56		20.56
6.18	7.39		10.41	14.51		19.17	21.43	Moša		5.57		10.06	12.35	15.43	17.51		20.51
6.23	7.44		10.46	14.57			21.48	Kopriva		5.51		9.51		15.37	17.45		20.46
6.20	7.49	8.40	10.51	15.03	16.39	19.26	21.53	doh. Krmin		5.46		9.55	12.26	15.30	17.38	18.11	20.40
6.29	7.50	8.41	10.52	15.08	16.40	19.27	21.55	odh. Krmin	odh.	5.40	7.21	9.44	12.25	15.27	17.37	18.10	20.39
6.37	7.58		11.00	15.18		19.35	22.04	S. Giovanni Manzano		5.33		9.38	12.19	15.20	17.30	18.04	20.33
6.43	8.03		11.06	15.24			22.10	Manzano		5.28		9.33		15.14	17.24		20.28
6.49	8.09		11.14	15.33		19.44	22.18	Buttrio		5.21		9.26	12.10	15.07	17.17	17.55	20.21
7.00	8.20	9.00	11.25	15.45	17.00	19.55	22.30	doh. Videm	odh.	5.10	7.00	9.15	12.00	14.55	17.05	17.45	20.10

Postojna — Trst										Trst — Postojna									
Br. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Os. vl.	Br. vl.	
2.00	5.00	6.40	7.35	9.55	13.45	15.00	16.40	18.00	20.35	odh. Postojna	doh.	3.35	7.45	12.15	13.30	17.00	19.30		22.40
	5.11	6.51	7.46	10.07	14.01	15.10	16.50	18.12	20.47	Prestranek	odh.		7.34	12.03	13.19	16.49	19.19		
2.21	5.22	7.02	7.57	10.19		15.21	17.00	18.23	20.58	doh. Št. Peter	odh.	3.14	7.25	11.52	13.10	16.39	19.10	21.30	22.22
2.26	5.23	7.07	8.02	10.24	11.35	15.22	17.20	18.26	21.25	odh. Št. Peter	doh.	3.09	7.23	11.40	13.09	16.26	19.02	20.49	22.17
		5.37		10.40			18.41	21.40		Ležeče			7.07			16.10	18.43	20.32	
2.55	5.51	7.33	8.27	10.55	12.01	15.47	17.45	18.55	21.55	doh. Divača	odh.	2.34	6.50	11.09	12.39	15.53	18.23	20.14	21.44
3.00	5.54	7.34	8.28	10.57	12.02	15.48	17.46	18.57	21.58	odh. Divača	doh.	2.29	6.47	11.06	12.36	15.50	18.15	20.11	21.41
	6.07	7.46	8.40	11.10	12.14	16.00	17.58	19.11	22.10	Sežana			6.33	10.51		15.36	17.59	19.57	21.27
	6.17	7.56		11.21	12.24		18.08	19.21	22.20	Opčine			6.19	10.37		15.23	17.43	19.43	21.13
	6.23																		

na: predsednik sveta ljudskih komisarijev (ministrov): *Rykov*. 1. namestnik: *Kamenjev*. 2. namestnik: *Kurjupa*, zunanje zadeve: *Cičerin*, vojska: *Frunze*, zunanja trgovina:

Krasin, notranja trgovina: *Scheinmann*, železnice: *Rudzutak*, pošta: *Smirnov*, finance: *Sokolnikov*, delavske zadeve: *Kujišev in Schmidt*, narodno gospodarstvo: *Dzerdzinjski*.

GOSPODARSTVO.

Sviloreja.

Letos kakor vse kaže je vreme zelo ugodno za gojenje sviloprejk. Na splošno se čuje, da bo dobra letina. Edino, kar dela mnogim svilorejcem preglavico je pomanjkanje murvinega listja. Letos so murve vsled preobilice dežja in dolge zime slabo pogonale, zato je listja mnogo manj kakor navadno.

Mnogi svilorejci so se tedaj uračunali glede listja in so radi tega ponekod morali zavreči že odrasle sviloprejke, mnogi drugi pa so v strahu, da jim zmanjka listje ter da bodo morali sviloprejke zavreči tik predno bi se iste imele zabubiti.

Ker je mnogo naših ljudi zlasti v bližnjih gorah, ki imajo murve in sami ne goje sviloprejk, svetujemo istim, da pripeljejo listje v Gorico, kjer ga dobro prodajo, obenem pa pomagajo drugim iz mučne zadrege in velike škode. Ako kdo ne bi mogel pripeljati svojega listja v Gorico, pa bi bil voljan listje prodati, naj javi svoj naslov in množino murv na uravništvu »Goriške Straže« — Gorica, Via Mameli št. 5.

Čipkarstvo v Idriji!

Brezdovmno vživa Idrija, kakor tudi del okolice, poleg rudnika, glavni vir dohodkov v čipkarstvu. V Idriji kot znano ljudje ne morejo priti drugače brez znatnih težav do kruha, če jih ne sprejema rudnik v službo. To se običajno posebno zadnja leta, ker vsled tega vlada silna brezposelnost pri naših mladencih. In ravno radi teh bednih razmer, je čipkarstvo dandanes med našim ljudstvom važna gospodarska veja. Gotovo je, da se niso nikdar niti pred vojno, izdelovale čipke v toliki množini kot zadnji čas. Vzrok temu je enostaven; pokojnine, v primeri s predvojnimi zelo majhne, draginja pa raste. Brezposelnost se dan za dnem pomnožuje, rudarji tudi niso prav obilo plačani. Vsi ti glavni vzroki so dali povod, da se je čipkarstvo povojna leta zelo razmnožilo, da bi opomoglo bednim razmeram.

Promet s čipkami pa ni bil prav vreden niti pred vojno, še manj pa je danes. In to je glavno, kar potrebuje idrijsko čipkarstvo.

Naj navedemo par slučajev: V predvojnih letih, so naše čipkarice oddajale svoje izdelke večinoma par trgovcem, ki so z njimi trgovali po inozemstvu.

Trgovci so plačevali ženskam takoj ob prejemu blaga. Kako so plačevali je bilo nam neznano, ker je šlo večji del v oddaljene kraje. Zadnje leto so se oprijele naše ženske v prav velikem

številu kupčevanja s čipkami. Danes trguje z njim gotovo do trideset žensk. Na prvi pogled bi kdo morda vzkliknil:

„Prav je! Več ko bo teh trgovcev, dražje bodo plačevali, ker si bodo medsebojno konkurirali.“ Toda če premisli, bo prišel na ravno nasprotno stališče. *Kako večina teh kupčevalk trguje?* Pri svojih delavkah nabere čipk in kadar jih ima zadostno množino gre z njimi v Italijo. Toda ne mogoče v Videm ali Trst, ampak do Rima, Turina Milana i. t. d. Vse prav; nič ne zamerimo ženskam, nasprotno, smo lahko še zadovoljni z njih podjetnostjo, ker si znajo same razpečavati svoje delo; toda če hočemo vsestransko in kar je glavno, večini koristiti, moramo ugotoviti, da stoji trgovina s čipkami na slabem. Mnogo več bi lahko nam koristilo, če bi imeli samo eno in ponavljam samo eno, ter dobro urejeno na zadržan način osnovano izvozno zadrugo. Le pomislimo, koliko stane pot v daljno Italijo samo za eno osebo in oskrba najmanj za en teden. S takim načinom trgovanja se zapravljajo tisočaki, ki ne gredo v žep ne delavkam in tudi ne kupčevalkam. Glavni dobiček gre za pot prodajalk ter oskrbo na poti. Zato ugotavljamo, da se pri številnih slučajih zapravi veliko denarja popolnoma po nepotrebnem in bi vse te vsote, ki ne gredo v korist ne enim ne drugim, prišle v roke potrebnim delavkam, če bi bil izvoz pametno urejen. Tudi bi bili nemogočni slučajji, ki se sedaj dogajajo, da bi se delavki vsiljevalo za storjeno delo različno blago. In delavke bi dobile lahko takoj ob oddaji tudi zasluženi denar. Sedaj pa morajo nanj čakati, dokler se ne vrne trgovka s potovanja. Nekatere seveda plačajo tudi sedaj takoj, toda teh je malo.

Ker je v Idriji in okolici, kot že omenjeno v začetku, ta obrt zelo razširjena in so sedanje razmere take, da so ženske primorane z izdelovanjem čipk odpomoči sedanji bedi, je nujno potrebna ustanovitev skupne družbe, potom katere bi vse skupno pošiljale blago po večjih znanih tržiščih. Uspeh bi bil prav gotovo ugoden, treba je le skupnosti. Nujno potrebno bi bilo, da se za to akcijo resno zavzamemo, ter napravimo vendar že enkrat neko čipkarsko zadrugo, katera bo brezdovmno, če bo dobro urejevana, nudila meščanom kakor okoličanom dosti ugodnosti. Goriška Zadruga zveza, ki ima z Italijo trgovske zveze, bi nam pomagala ter mogoče pospeševala promet.

Ustanovitev te družbe je za Idrijo velikega pomena, zato je treba na to resno misliti!

Opazovalec.

Kaj je novega na deželi?

Solkani.

Pred kratkim so pri nas potom občinskega komisarijata oklical policijsko-cestni red, ki je ugoden večji del le za tujce, ne pa za naše domačine. Nimamo sicer proti policijskemu-cestnemu redu ničesar, čeravno meri le na sovaščane. V tem policijsko-cestnem redu pa pogrešamo prepoved prenaple voznje avtomobilov skozi občino. S kolikimi nesrečami je združena ta prenapla voznja, menda ni treba omenjati, kajti smrtne nesreče so nas v tem pogledu dovolj podučile. Tudi neznosni cestni prah, ki ga povzroča prenapla avtomobilna voznja menda ni v zdravstvenem oziru priporočljiv! G. Mirku bi svetovali, naj se zavzame vsaj za to, da se prenapla avtomobilna voznja strogo prepove, in sicer pod strogimi kaznimi. Prepričani smo, da bi te kazni prinašale občini veliko letnih dohodkov. Ker smo pa Solkanci bogati tudi z vodo, bi ne bilo slabo, če bi se državna cesta poškopila vsaj dnev-

no enkrat, zlasti še ko imamo dograjen moderen vodovod s potrebnimi hidranti.

Občinar.

Trnovo pri Kobaridu.

Prosvetno društvo na Trnovem priredi dne 14. t. m. svojo poletno veselico. Vprizori igro »Razvalina življenja«. Poleg tega so na sporedu pevске točke in deklamacije. Začetek ob 3. popoldne. Prireditev bo na dvorišču g. Fona Andreja. V slučaju slabega vremena se igra ne bo vršila. Sosedna društva in okoličani so iskreno vabljeni.

Zavrha.

Na binško nedeljo sem jo mahnil iz Levpe, kjer sem se mudil po opravkih, proti Lomu, ker so ta dan ponavljali »Krivoprisežnika« in sta nastopila tudi domači in avški pevski zbor. Kako sem se začudil, ko sem Zavrhom v bližini Loma naletel na javen ples. Žalost me je prevzela, da je prišla mladina tudi po naših gorah tako daleč, da tudi na tako ve-

like praznike prireja ples. Fantje iz Zavrha, ne po tej poti naprej, ker ta vodi v pogubo. Saj mislim, da ste vsi žalostno obračali po praznikih svoje žepe in nosili bolne in trudne glave. Vzemite si za vzgled Lomljane. Ali bi se ne dalo tudi pri vas ustanoviti prosvetno društvo, kjer bi se lotili rajši resnega izobraževalnega dela, kot pa da tratite čas, zdravje in denar na plesih?

H koncu naj omenim, da sem na žalost izvedel, da se je tega plesa udeležilo tudi nekaj deklet iz Avč, kjer imajo vendar društvo, ki jim gotovo nudi dovolj poštene zabave. S tem so pokazale le svojo lahkomišljenost, ki je vse obsodbe vredna! Dekleta, glejte, da se ne bodo pošteti ljudje nad vami zgledovali!

Lom.

Na binško nedeljo je prosvetno društvo v Lomu ponovilo svojo veselico. To pot je bilo vreme ugodno, kar se je poznalo na udeležbi, ker je privabilo mnogo gostov iz sv. Lucije, Avč in od drugod. Domačinov je bilo manj ker so se že udeležili prve prireditve. Kot prvi je tokrat nastopil pevski zbor iz Avč z dvema mešanima in enim ženskim zborom. Kljub temu, da so pevci nastopili takoj po prihodu po dve in polurni hoji v vročini, so bile pesmi še precej dobro podane.

Igra »Krivoprisežnik« je bila ta dan še boljša, kot zadnjič. Zlasti sta bila dobra Križevc in Veronika. Pa tudi drugi so bolj sigurno nastopali, le včasih bi se morali nekoliko bolj vživeti v igro, zlasti v postranske vloge. Vendar se mora igra v celoti le pohvaliti in lomskega društvu častitati na uspehu.

H koncu je nastopil še domači pevski zbor z istimi pesmimi kot zadnjič, ki so žele veliko odobravanja.

Po veselici sta se zbrali domače in avško društvo k prosti zabavi, kateri se je pozneje pridružil tudi pevski zbor iz Sv. Lucije. Reči moram, da tako prisrčne zabave že dolgo nismo doživeli tako, da nam je bila ločitev vsem težka. Marsikdo je spoznal pri tem, da je poštena zabava veliko lepša in prisrčnejša, kot ono neumno drvenje na plesih. Društva, le krepko po tej poti naprej, da ozdravimo naš narod more plesov in ga pripeljemo na pot prave omike.

Iz Logaršč pri Podmelcu.

V naši raztreseni vasi se tudi kaže delavnost in žilavost naših ljudi. Ni še dolgo, ko se je sezidalo novo poslopje za mlekarjo. Denar so zložili skupaj sami člani. Poslopje bo stalo 15.000 lir. Iz tega se vidi, kaj se doseže, če so vsi v vasi edini in složni. Mlekarja ima tudi dobrega mlekarja, zato bo podjetje uspevalo. — Fantje in dekleta so se tudi zbrali, ko so videli, da imajo povsod okoli prosvetna društva. Kako lepo je zdaj videti fante, ko bero in se izobrazujejo, pa katero vmes zapoje, čeprav še ni pevovodje.

Iz Plač pri Sv. Križu.

Naši ljudje skrbijo zelo za srčno izobrazbo svojih otrok. Pred nekaj tedni so imeli svoj ples fantiči od petnajstih in šestnajstih let, kateri so že vsi »fantje«. Da so plesale tudi ljudskošolske deklice, je največji dokaz, da naši starši »trdo držijo« otroke doma. Toda naših ljudi se ne prime nobena beseda, da še celo denarno podpirajo to največje »kulturno delo«. Kakšen rod bo zrastel iz take mladine?!

Kobariški kot.

Po dolgem času imamo sedaj vendarle lepo, gorko vreme. Ljudje pridno delajo na polju in skušajo popraviti, kar je vsled neprestanega deževja zastalo. Toda tudi to delo ne more pregnati težkih skrbi, ki tlačijo našega človeka. Povsod se slišijo same tožbe o draginji in vedno novih davkih. Sedaj raznašajo plačilne naloge za deželni davek za leto 1924. Kljub tem težkim razmeram se dobi mladina, posebno v Sužidu, ki prav pridno pleše na sosednem Svinu. Ob

nedeljah moti mirne vaščane kar celo noč v spanju. Zjutraj se potem vračajo domov fantje in dekleta, nespособni za delo seveda. Ali bi že ne bil čas, da bi se streznili?

Kobarid.

Na binško nedeljo so nas počastili s svojim obiskom bojevniki iz cele Italije. Bilo jih je čez 500. Večinoma so prišli iz južne Italije. Imeli so narodno romanje po bivšem bojišču. V Kobarid so prišli okrog pol dneva. Po trgu jih je kar mrgolelo. Domačini so se komaj prerili v cerkev, kjer je bil ob 1. uri običajni blagoslov. Med bojevniki smo opazili tudi dva duhovnika. Do tu bi bila stvar v redu. Odločno moramo pa obsojati, da so gostje namazali židove z raznimi napisi ter pred odhodom — nahujskani najbrže od tukajšnjih fašistov — odkorakali pred prostore »Čitalnice« in tam razbili šipe, vlomili vrata in strgali časopise. Orožniki v paradi so seveda mirno gledali, ko se je vršilo to nekulturno početje. Ali ni že skrajni čas, da prenehajo nasilstva?

Ravne pri Cerknem.

Dolgo se ni čulo nobenega glasu iz naše vasi, zato je pač čas, da se tudi mi enkrat oglasimo v javnosti. Sicer bi bilo bolj primerno, da bi priplavale te vrstice v »Čolnicu«, a ker vemo, da je tudi naša »Straža« radovedna, kako se gibljemo, evo ji nekaj veselih novic. Po dolgem spanju se je naše društvo zopet zdrnilo pod spretnim vodstvom novega odbora. Dne 24. maja je društvo vprizorilo veselico. Igrala se je enodejanka »Kje je meja« od Franceta Bevka in »Pogodba« drja Ivo Česnika. Cvetoči mesec maj pa je za tisti dan neusmiljeno odpovedal. Dež, ki je lil kot iz škafe, je zabranil vsako udeležbo iz okolice, le neustrašeni Zakrižanov ni oplašil. Vse drugače pa je bilo na binško nedeljo. Ta dan je naša mala vasica kar oživela. Vršilo se je tukaj slovesno blagoslovljenje zastave našega še mladega Marijinega društva: obenem je bil tudi dekanijski shod vseh Marijinih društev tukajšnjega okraja. To svečanost je že dolgo radovedno pričakovalo staro in mlado. Redka slovesnost in lepo vreme sta privabila na naš grič mnogo občinstva iz bližnje okolice. Po cerkvi so lepi ogromni venci pričali, da bo za Marijina društva važen, slovesen dan. Popoldne ob dveh se je blagoslovila zastava v cerkvi, ki je bila nabita vernikov. Po cerkveni slovesnosti smo se zabavali pa v Bevkovem kozolcu, ki je bil spremenjen v veliko dvorano ozaljšano s cvetjem, smrečjem in venci. Na odru sta nastopili dve društvi: naša »Zora« s svojo burko »Kje je meja« in »Pogodba« ter Marijino društvo iz Orehka s svojo globoko versko in poučno igro »Marijin otrok«. Ves program so izvajali igralci, ki so bili skoro vsi prvič na odru. Zato se mora priznati, da je vsak častno rešil svojo nalogo. Kako lepo nam je gospod Zveriga povedal v svoji vlogi uradnika: »Ko bi se mi Slovenci tako radi ne prepirali, kdaj bi že nam odzvonilo.« Prisrčna hvala vsem igralkam iz Orehka, ki so nastopale s tako odličnostjo na popolnoma tujem odru. Priznati je treba, da je slovesnost uspela v polnem obsegu. Kličemo pa enim in drugim: Ne se ustaviti pri prvem uspehu, ampak vrlo naprej po poti prave izobrazbe!

Darovi.

Za Alojzijeve: Vlč. g. Ivo Mozetič, župnik, Ravne, 10 L. Srčna hvala!

Za Slov. sirotišče: P. n. Jos. Sfiligoj, gostilničar v Gorici 25 L. Srčna hvala!

Idrijske novice.

»La Maestrina« — Učiteljica

je bila podana v soboto in binško nedeljo v rudniškem gledališču. To je prva igra, ki so jo vprizorili tukajšnji Italijani v svojem jeziku. Igrana je bila dobro; posebno lepo je igral

župan, ki je bil v svojo vlogo popolnoma vživljen. Dobro je izpadla tudi vloga učiteljice. Manj se je dopadla ravnateljica s svojo trdo izgovarjavo.

Zanimive so bile zadnje prireditve v Idriji za vsakega brezstrankarskega gledalca.

Prireditve Slovencev so bile zasedene do zadnjega kotička, samo prvi, sprednji prostor ne. Tam naš človek redkokedaj sede. Ravno nasprotno temu sta bili zasedeni zadnji dve prireditvi Italijanov (koncert pri Didiču in gori omenjena igra). Tu se je gnetlo gledalcev in poslušalcev na prvem in tudi še na drugem prostoru precej, ozadje in stojišča pa so bila prazna.

Čudna je ta razlika med nami in Italijani.

Sliši se, da zadnje čase zopet začnajo tukajšnji fašistovski organizirani delavci napadati ljudi po cestah, oziroma izživati. Zaenkrat bomo molčali o dogodkih pri Marofu itd. Ako pa se bo ponavljalo, bomo vsak dogodek obelodanili.

Književnost in umetnost.

Pesmi za procesijo s sv. Rešnjim Telesom.

Parkrat v letu, zlasti pa za praznik sv. R. Telesa in farnega patrona, morajo cerkveni zbori peti za procesijo. Pevovodje in pevci so se že naveličali prepevati vedno ene in iste pesmi in si želijo novih napevov. Njih želji sta ustregla odlična slovenska skladatelja P. H. Sattner in E. Hochreiter z najnovejšo zbirko: 8 himen za procesijo. Prve 4 Sattnerjeve zvenijo mogočno in veličastno, kakor zahteva sijaj praznika, dočim so 4 Hochreiterjeve bolj mehke in melodiozne, pa tudi krajše. Vsem himnam je podloženo slovensko besedilo, kar je zelo hvalevredno, ker le v domačem jeziku zapete pesmi razumejo pevci in verno ljudstvo. Zbirko dobite v Katoliški knjigarni v Gorici.

Nove evharistične pesmi.

Priznani skladatelj Emil Hochreiter je izdal zbirko »Lauda Sion«, ki vsebuje v 4 zvezkih 36 evharističnih pesmi, pisanih za solo, mešani zbor in orgle. V teh Hochreiterjevih pesmih veje ista pristrčna toplota, ki diha v njegovih »Planikah«. Povsod sveža in prijetna melodija, ki ti šumi v ušesu še dneve in dneve potem, ko si jo prvič slišal; spremljevanje je kar moč bogato, polno in zanimivo. Vsaka pesem začne s solom ali z duetom in orglami, na to sledi celokupni zbor à capella ali z orgelskim spremljevanjem. G. skladatelju izražamo željo, naj pri drugi izdaji skrbi za bolj razločno in bolj veliko pisavo, oziroma naj dá tako lepo zbirko tiskati, in sicer v 1 samem sešitku. Razentega naj zbirko vsebinsko bolje uredi, n. pr. vse obhajilne pesmi naj postavi pod eno poglavje, da jih pevovodja takoj najde, enako naj bodo skupaj vse blagoslovne, oz. take pesmi, ki se pojó pred Najsvetejšim. S tem bi zbirka veliko pridobila na preglednosti. Pesmi, ki so na prodaj v Katoliški knjigarni v Gorici, kar najtopleje priporočamo.

Nova učna knjiga.

Te dni je izšla nova učna knjiga prof. F. Siča, pod naslovom »Princip in teorija bančnega knjigovodstva«, katero je založila knjigarna Ig. Kleinmayer & Fed. Bamberg družba z o. z. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti slušateljem trgovske akademije in dijakom trg. šole; po svoji vsebini pa je zelo prikladna za bančne uradnike, zlasti mlajše, t. j. one, ki se pripravljajo za bančni izpit. Knjiga obravnava metodično vse bančne posle v njihovih principih s posebnim povdankom na organizacijo modernih bank. Dobro bo služila tudi trgovcem in tvrdkam, ki imajo posla z bančnimi zavodi in samoukom. Knjiga je po svojih razlagah sicer

kratka, a vendar jedrnata. Založba si je prizadevala, da nastavi zmerno ceno Din. 34.

ZDRAVSTVO.

Božji darovi.

Zdaj je doba, ko se je vse prebudilo iz zimskega spanja. Kar nam je narava v dolgih zimskih mesecih skrivala, je zdaj bogato razgrnila pred nas in nas vabi, naj vzamemo od teh darov, ki so božji darovi. To so solnce, voda in zrak. Nasmehnil se bo ta in oni češ, saj te »darove« ima vsak herač; kakšni darovi so to. Pa ni na mestu ta ugovor. Marsikdo ve za vse to troje, a ne zna uporabljati. Šele, ko se zavemo neprecenljivega bogastva, ki ga sipljejo na nas solnce, zrak in voda, postane to troje res dar nam od Boga poslan.

Zrak, solnce in voda: troje mogočnih zdravil, ki nam jih nudi priroda. Že v starih in prastarih časih so ljudje visoko cenili njihov pomen in njihovo moč, dobro so poznali njihove blagodejne učinke. Častili so in še časté solnce kot boga, kar nam more pričati, kako globoko so bili prevzeti od nadnaravne moči solca. Zavest o neizmerni ceni zraka in vode ni bila starim narodom priučena ali kako drugače vcepljena, marveč je koreninila med njimi instinktivno. Potreba po zraku, solncu in vodi jim je bila prirojena.

Nastopila je doba stremljenja ljudstev po duševnih dobrinah. Ljudstva so se začela odvracati od prirode in počasi je izginjala iz ljudi naravna sila, ki je vezala ljudi s naravo. Človek je začel zanemarjati telo in je skušal izgubo nadomestiti z umetnimi sredstvi. Toda zrak, solnce in voda so ostali nenadomestljivi. Ni bilo in ni najti sredstva, ki bi se moglo po svojih učinkih primerjati z vplivom zraka, solca in vode za človeško telo.

Človek na izprehodu, na izletu ali pri delu na prostem uživa vpliv zraka in solca ali zračno-solčno kopel. Toplota solčnih žarkov razširi telesne krvne žile — zlasti najtanjše žilice — ter jih napolni s krvjo. Prehrana kože in drugih telesnih delov je torej boljša. Ista toplota vpliva tudi na delovanje živcev, ki povzročajo znojenje, to pa je nekako čiščenje kože. Poleg naštetega imajo solčni žarki naravnost zdravilno moč, ki jo mnogi izkoriščajo. Zgrajenih je že celo vrsto zdravilišč za razne bolezni, kjer uživajo bolniki zdravilne solčne žarke.

Okrepčujoča moč vode je vsem znana, saj se je na njeni podlagi razvila krepka panoga zdravniške vede. Vodna kopelj doma, v kopalšču ali v reki poživlja in krepki. Prvo mesto zavzema seveda rečna kopel, ki je vedno združena z zračno-solčno kopeljo. Edina senčna stran rečne kopelji je, da jo je mogoče uživati le tekom gorkih mesecev.

Rečna kopelj — najstarejša, najenostavnejša, najcenejša in najuspešnejša higijenska naprava!

Kopanje v reki nudi mladini in odraslim vse troje zdravil prirode naenkrat. Zato naj bi se najprimernejši način njih uživanja razvil in razširil tako, da bo osvojil slehernega.

Zraka, solca in vode ne bo zmanjkalo.

Zato se moramo vsem čuditi, ki še tožijo, da nimajo denarja za drage zdravnike in zdravila. Ali niso tu zdravila, ki te ozdravijo še predno si bolan? Ta zdravila niso draga, so zastoj, ker so božji dar.

Valuta.

Dne 4. junija si dobil:

za 100 franc. frankov	122.75 do 123.25	Lir
za 100 belg. frankov	121.— do 122.—	Lir
za 100 švic. frankov	480.— do 483.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	73.50 do 74.—	Lir
za 100 dinarjev	41.40 do 41.80	Lir
za 1 šterling	122.55 do 122.70	Lir
za 1 dolar	24.80 do 25.25	Lir
za 1 zlato marko	5.86 do 5.93	Lir
za 100 avst. kron	0.0352 do 0.0356	Lir

Beneške obligacije.

Dne 4. junija: Srednji kurs L. 76.70, v Trstu 76.—; v Milanu 76.50, v Rimu 76.66 L.

Imam čast naznaniti meščanom in deželanom, da sem 1. junija 1925. prevzel vodstvo stavbenega podjetja združenih tvrdk — Atilij Kozman, Trst in bratje Rizzi, Videm kot zastopnik in vodja skladišča, ki se nahaja Via Carducci 23.

V zalogi imam ves potreben stavbeni material in lahko vstrežem vsem zahtevam po konkurenčnih cenah. Posebno se priporočam gg. inženirjem in tehnikom, kakor tudi vsem stavbenim podjetnikom. — Upam, da bom vsem v splošno zadovoljnost vstregel.

Gorica, 1. junija 1925.

S spoštovanjem

Leonard Nodus,
zastopnik
Via Carducci 23
Telefon št. 240.

Občni zbor

Ljudske posojilnice v Bovcu

se bo vršil

dne 14. junija t. l. ob 3. uri pop. s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Ugotovitev računskega zaključka za l. 1924.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.

Ako ne bo ob določenem času zbranih zadostno število članov, vršil se bo občni zbor pol ure kasneje ne glede število članov.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Ugodna prilika.

Na prodaj je lepo posestvo obstoječe iz hiše, 2 travnikov in treh gozdov. Natančna pojasnila in ceno pove ANDREJ GABER, vas Trnje št. 13., p. Škofjalo. (SHS).

Ljubljansha posojilnica

P. Z. Z. O. Z. v Ljubljani. Telefon št. 9
Mestni trg št. 6

obrestuje vloge zelo ugodno in sicer:
vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi, po 8%
vloge z enomesečno odpovedjo, po 10%
vloge z trimesečno odpovedjo, po 12%
vloge s šestmesečno odpovedjo, po 14%

Jamstvena glavniča za vloge znaša že nad 11 milijonov dinarjev.

Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in na poroštvo.

Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Dr. Rosato

Idrija

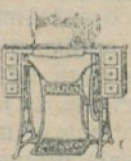
zdravnik - kirurg in zdravnik za porode, bivši asistent glavne bolnice Regina Elena v Trstu.

Ordinira: od 10-11 v zobotehničnem ateljeju, — od 2-3 v svojem zasebnem stanovanju vsako sredo od 9-11 ure v Spodnji Idriji.

Dobro znana trgovina pri pokritem sadnem trgu STRUCHEL & PALUDETTO Gorica - Corso G. Verdi 7 - Gorica

Naznanja svojim odjemalcem, da ima v zalogi mnogo novodošlega blaga za pomladanske in poletne obleke, kakor tudi srajce, kravate, nogavice, naramnice, i.t.d. - na izbero vsem.

Lasna krojačnica. Priporoča se Struchel & Paludetto

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa — — —
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju-Gorica

Piazza Cavour št. 9
Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(Gradska štedionica)

==== v LJUBLJANI ====

Stanje vložnega denarja preko 125 milijonov dinarjev ali 500 milijonov kron
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Zlasti plačuje za vloge po dogovori v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana.

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladostnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

popolnoma varna.